

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-6

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Langtidsledige).

(Lovforslag nr. L 226. Fremsat 20/4 78. Første behandling 26/4 78. Betænkning 19/5 78).

Der var stillet 17 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene samt spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Inge Fischer Møller (S):

Som det fremgår af betænkningen til forslaget, er der et bredt flertal, der bakker det op. Fra socialdemokratiets side ønsker vi i denne forbindelse at understrege, at efterlønsforslaget ikke er glemt. Der er en nøje sammenhæng mellem de to lovforslag, men desværre nåede vi ikke at blive færdige med

efterlønsforslaget. Arbejdsmarkedsudvalget fortsætter her i sommer behandlingen af forslag om efterløn med henblik på genfremsættelse og muligheden for en hurtig vedtagelse i begyndelsen af næste folketingsår. Det ser vi hen til i socialdemokratiet, og vi skal yde vores bedste til, at arbejdet går let.

Vedrørende dette lovforslag om foranstaltningerne for langtidsledige skal jeg udtrykke glæde over, at det er lykkedes os at blive færdige med arbejdet. Vi stemmer for de ændringsforslag, der er stillet af arbejdsministeren, og stemmer imod de andre.

Lawaetz (FP):

Ifølge arbejdsministeren var det meningen, at dette lovforslag skulle behandles sammen med forslaget til lov om efterløn, og denne opfattelse gav partierne bag ved gennemførelsen af lovforslaget tilslutning til. Ikke desto mindre har man nu skilt behandlingen af disse lovforslag i to omgange, og man har gjort det under det påskud, at man skulle have tid til at lave tilrettelæggelsen, planlægningen og budgetteringen rundt omkring i kommunerne.

Men samtidig vil jeg gerne have lov at sige, at det vel ligger under, at arbejdsministeren mener, at lovforslaget om efterløn bliver vedtaget i den nye samling hurtigst muligt. Jeg er imidlertid ikke sikker på, at de samme partier, som har støttet gennemførelse af lovforslag nr. L 226, vil støtte lovforslaget om efterløn, og det vil altså sige, at man nu i en fart gennemfører en lov med en række skævheder, hvilket betyder, at der ikke kommer den ønskede helhed ud af det.

Der er en lang række ændringsforslag, som vi ikke vil stemme for, men på grund af det, jeg har sagt her, er det logisk, at vi vil støtte ændringsforslag nr. 17, der ganske enkelt går ud på, at loven træder i kraft samtidig med lov om efterløn. Det er et udmærket ændringsforslag, der betyder, at såfremt lov om efterløn ikke vedtages, træder loven om langtidsledige aldrig i kraft. Vi vil dermed tvinge arbejdsministeren til at fremkomme med et bedre og mere gennearbejdet helhedsforslag om langtidsledige.

Vi vil derfor anbefale, at man stemmer for vedtagelse af ændringsforslag nr. 17. Selvfølgelig skal der gøres noget for de langtidsledige, men der er mange måder at hjælpe dem

[Lawaetz]

på, og måske også måder, der er bedre end denne svage lovgivning, som lovforslag nr. L 226 bliver, når den bliver gennemført i en fart nu uden at hænge sammen med de andre ting.

Derfor vil jeg gentage min anbefaling af, at man tager den med ro derhen, at man stemmer for ændringsforslag nr. 17 i dag; så kan det hele drøftes i den nye samling.

Holm (V):

På venstres vegne vil jeg understrege, at vi ikke har forpligtet os til at gennemføre arbejdsministerens forslag om efterløn, men har erklæret os villige til at drøfte forslaget i sommerens løb.

Med forslaget om jobtilbud til langtidsledige bliver det nu muligt at komme tilbage til de oprindelige regler om 26 ugers beskæftigelse inden for 3 år i stedet for den forlængelse til 4 år, der har været gældende siden 1976. Med lovforslaget får de langtidsledige med et jobtilbud muligheden for at vende tilbage til arbejdsmarkedet, og desværre må vi jo nok erkende, at en person, der har været arbejdsløs i 3½ år ud af de sidste 4 år, ikke har store chancer for at komme ind på arbejdsmarkedet uden en form for genoptræning.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget og oplyse, at venstre stemmer for de af ministeren stillede ændringsforslag og imod de øvrige.

Grethe Fenger Møller (KF):

Spørgsmålet om de langtidslediges genplacering på arbejdsmarkedet, herunder problemerne i forbindelse med de mange, der til nytår vil falde for 26 ugers reglen, er vel nok et af de vanskeligste elementer i hele den problemkreds, der er forårsaget af den store arbejdsløshed.

Det konservative folkeparti gav under førstebehandlingen af lovforslaget om genplacering af de langtidsledige udtryk for, at vi gerne ville medvirke til at løse disse problemer. Vi har nu i arbejdsmarkedsudvalget haft en meget grundig drøftelse af lovforslaget, og der er mange ting, vi har fået klarlagt. Vi finder, det er godt, at vi har fået gennemdrøftet hele byrdefordelingsproblematikken mellem staten og kommunerne. Vi finder, det er vigtigt, at byrdefordelingen mellem staten og

kommunerne kan gøres til genstand for forhandling, såfremt byrdefordelingen viser sig at blive anderledes end forudsat i lovforslaget.

Vi finder det også vigtigt, at man ved lovforslagets gennemførelse sikrer, at de langtidsledige i videst muligt omfang genplaceres på det private arbejdsmarked, og derfor er vi meget tilfredse med, at der er opnået enighed mellem arbejdsmarkedets parter om ordningens praktiske gennemførelse. Det er for os afgørende, at reglerne skal være så smidige og så lidet belastende for virksomhederne som muligt, således at de kan komme til at fungere effektivt i praksis.

Vi er tilfredse med formuleringen om, at såfremt en virksomhed påtænker at besvare arbejdsmarkedsnævnets henvendelse positivt om ansættelse af langtidsledige, skal repræsentanter for de berørte ansatte orienteres på den enkelte arbejdsplads i overensstemmelse med de på virksomheden gældende samarbejdsformer. Vi mener, at denne orienteringsform er en god måde at klare tingene på, og vi regner med, at denne nye ordning for de langtidsledige også vil komme til at gælde for de unge arbejdsløse, således at de foranstaltninger, folkettingen vedtog i efteråret om bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, nu kan komme til at fungere bedre, og jeg håber, at ministeren vil bekræfte dette over for folkettingen.

Hvad angår lovforslaget om efterløn, er vi tilfredse med, at dette forslag ikke er blevet jasket igennem folkettingen. Vi vil meget gerne medvirke til at finde en løsning på denne sag. Vi ved, at arbejdsløsheden er stor, og at de foranstaltninger, der indtil nu har været iværksat, ikke har hjulpet stort. Vi ved også, at der er mange både lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, der er nedslidt i 60 års alderen, og derfor er vi meget positivt indstillet over for tanken om en efterlønsordning.

Men vi ved også, at der er mange ting, der skal undersøges. Der er en tendens i mange lande til at nedsætte pensionsalderen, bl. a. som et led i bekæmpelse af arbejdsløsheden. I andre lande, f. eks. i USA, er man til gengæld gået den modsatte vej ved at vedtage en lovgivning, der forbyder diskrimination på grund af alder, og ved at hæve pensionsalderen til 70 år, og spørgsmålet er, om det er den rigtige måde at gribe problemerne an på.

[Grethe Fenger Møller]

Nu ved jeg godt, man så vil sige, at en efterlønsordning skal være frivillig, men hvor frivillig vil en sådan ordning være i praksis? Hvordan kan vi få den til at fungere?

Et andet problem, som jeg mener det er vigtigt at vi overvejer, er spørgsmålet om efterlønns størrelse i forhold til invalidepensionen og i forhold til den førtidige folkepension, for der kan være noget urimeligt i, at et menneske, der er nedslidt, får en invalidepension, og andre, der har kunnet klare en tilknytning til arbejdsmarkedet, kan få en langt større efterlønsordning.

Vi stiller os ganske uforstående over for, at retten til efterløn i ministerens lovforslag er betinget af medlemskab af en anerkendt arbejdsløshedskasse. Vi mener ikke, det er rigtigt at begrænse efterlønnen til en så snæver gruppe.

Jeg skal til sidst konkludere, at vi vil stemme for forslaget om genplacering af de langtidsledige og stemme for de af ministeren stillede ændringsforslag, og vi er også villige til positivt at medvirke i løbet af folketingets sommerferie til en drøftelse af, hvordan vi kan finde frem til en fornuftig løsning på problemerne med efterløn.

Melchior (CD):

Mit partis stilling til dette lovforslag fremgår både af førstebehandlingen og af vort betækningsbidrag.

Jeg vil gerne nøjes med at knytte nogle bemærkninger til hr. Lawaetz, som ikke kan vide noget som helst om, hvilken kreds af partier der eventuelt i den næste folketingsamling vil gennemføre loven om efterløn. Det er ej heller rigtigt, når hr. Lawaetz udtalte, at man hovedsagelig eller udelukkende skulle have gennemført loven om langtidsledige af hensyn til kommunernes budgetlægning. Det er ét af hensynene, men det vigtige og altovervejende hensyn er naturligvis hensynet til de langtidsledige. Det ville være at putte sig selv og andre blå i øjnene at fornægte sigtet med denne lovgivning, som fremgår helt klart af lovforslagets tekst, bemærkningerne til lovforslaget og de forhandlinger, der herinde er blevet ført om det. Jeg synes, det er ualmindelig kynisk af hr. Lawaetz og hans parti at fremstille det, som om det var nogle rent praktiske hensyn alene og ikke nogle meget vigtige overordnede hensyn

til en stor befolkningsgruppe, der her er tale om.

Jeg udtalte ved første behandling, at mit parti vil prioritere bred tilslutning til denne lovgivning over hurtig gennemførelse. Det er lykkedes at opnå bred tilslutning til lovforslag nr. L 226. Jeg håber, at noget lignende vil lykkes, når loven om efterløn får den rigtige afpudsning, men det er altså nu lykkedes med hensyn til lovforslaget om langtidsledige, og derfor kan vi med betydelig tilfredshed gennemføre dette lovforslag i denne uge. Det haster også af én årsag mere, nemlig den, at jo før vi kommer i gang, jo før kan kommuner, amter og ministeren høste erfaringer med administrationen af denne lov, som også i sig selv indfører en ny praksis på vort arbejdsmarked. Mit parti vil være meget opmærksom på, om det bliver nødvendigt allerede i den kommende samling på baggrund af de erfaringer, der vil blive indvundet, at foretage rettelser i forbedrende retning.

Ole Henriksen (SF):

Denne lovgivning, som nu er på trapperne, og som skal vedtages her inden ugens udgang, er jo sikret en vedtagelse igennem et forlig, forstår man da i hvert fald ifølge dagspressen.

Det er jo åbenbart lykkedes under disse forhandlinger at få delt sammenhængen mellem de to forslag om henholdsvis efterløn og langtidsledige. Hvad der er årsagen til det, kan være vanskeligt at bedømme, men jeg mærkede mig, hvad hr. Ninn-Hansen sagde i sin ordførertale under første behandling, om, at man skulle vente til efteråret med at forhandle i hvert fald efterlønsordningen, og det må formodes, at det er grunden til, at man har måttet tage dette forslag tilbage, hvad vi kun kan beklage. Jeg forstod også på fru Grethe Fenger Møller, at det stadig væk er et spørgsmål om, at man ikke vil lave lovjaske-ri. Jeg ved ikke, hvorfor man kan nøjes med at lave lovjaskeri på den ene halvdel af disse sammenhængende forslag og så lade det andet ligge. Mon ikke sandheden snarere er, at Arbejdsgiverforeningen mener, der er for store byrder ved efterløn og derfor har bedt de borgerlige partier om at trække den i ørerne, og det er derfor, at vi ikke får lovforslagene i sammenhæng.

[Ole Henriksen]

Det beklager vi meget, og det er på den baggrund, vi har stillet ændringsforslag nr. 17, som går ud på, at denne lov ikke kan træde i kraft, før efterlønsordningen også træder i kraft. Det synes vi er rimeligt, bl. a. fordi ministeren har givet tilsagn om, at de skal træde i kraft samtidig. Et andet problem, der kommer ind ved et sådant tilsagn, er, at ingen ved, hvordan efterlønnen kommer til at se ud, når den er blevet forhandlet eventuelt også med de konservative i efterårets løb. Derfor er det svært at binde sig forlods på et udsagn om, at de kommer til at hænge sammen, og svært at stemme for en lovgivning som denne her uden at være sikker på, at efterlønnen kommer med samtidig. Derfor har vi stillet det ændringsforslag, og det håber jeg man vil finde meget logisk i denne sammenhæng.

Socialistisk folkeparti har stillet andre ændringsforslag. Ændringsforslag nr. 4 lyder således:

»Overflytning kan ikke finde sted ved tiltrædelse af arbejde uden for vedkommende medlems fag, når arbejdet udføres med offentlige tilskud til bekæmpelse af arbejdsløsheden, herunder også genoptræning af langtidsledige«.

Dette er noget, som står i cirkulæret fra arbejdsministeren om ungdomsarbejdsløshed, og som vi gerne vil have ført ind i denne lov. Bestemmelsen skal sikre, at de arbejdsløse ikke kan flytte fra den ene a-kasse til den anden, fordi de i en periode på ni måneder måske bliver overflyttet til andet arbejdsområde.

Jeg forstår også, at dette cirkulære om ungdomsarbejdsløsheden har været inddraget i disse forligsforhandlinger, men at det vil bortfalde ved lovens vedtagelse. Det kan vi kun beklage, for vi mener, det må være rigtigt, det også kommer ind i denne lovgivning.

Intentionen med ændringsforslag nr. 13 er, at tilbuddet fortrinsvis skal gives inden for den langtidslediges normale arbejdsområde. Det har selvfølgelig relation til det andet, jeg nævnte, nemlig dette, at man ikke både kommer ud af sin egen a-kasse og dermed også ud af sin fagforening, hvor man jo ofte har en lang række sociale goder hængende, som man vil miste i det øjeblik, man skifter frem og tilbage. Det er ikke ukendt for dem herin-

de som er medlem af en fagforening, at det forholder sig sådan.

Men det er jo også et spørgsmål, om de områder, man bliver anvist arbejde til, er områder, hvor der i forvejen eksisterer en temmelig stor arbejdsløshed, og hvor der egentlig er arbejdssøgende nok, som man bare ikke tager ind i forvejen. Derfor vil vi altså gerne anbefale, at man stemmer for, at arbejdsledige fortrinsvis – og det er dog en blød formulering – får anvist arbejde inden for deres eget område.

Endelig er der ændringsforslag nr. 16, der går ud på, at et medlem, der har fået udbetalt dagpenge forud for sit ekstraordinære arbejde i en kommune eller på en arbejdsplads, hvor vedkommende ikke hører til, har sikkerhed for i tilfælde af ny arbejdsløshed at få minimum den samme dagpenge-størrelse som den, vedkommende havde forud for dette arbejde for langtidsledige. Det er jo ikke ukendt, at der inden for en lang række områder vil være store muligheder for at få anvist overenskomstsmæssig løn, som ligger betydelig lavere end den understøttelsessats, man eventuelt har haft. Arbejdsministeren ryster på hovedet, men det er dog rigtigt, at man kan risikere efter at have været ansat efter disse regler at skulle gå på understøttelse til en lavere understøttelse end den, man havde forud. Derfor mener vi, det er rimeligt med disse ændringsforslag.

Jeg skal i øvrigt til glæde for ministeren meddele, at vi vil stemme for ministerens enlige ændringsforslag.

Jørgen Jensen (DKP):

Fru Inge Fischer Møller sagde, at vi desværre ikke nåede at blive færdig med efterlønsforslaget. I den anledning må jeg spørge: hvad var det, man ikke kunne nå? Hvis der havde været vilje til at samarbejde med dem i denne sal, som havde ønske om at løse problemerne for de langtidsledige, også dem, der var nedslidte, så havde det været muligt at blive færdig også med efterlønsforslaget. Men når man vil søge samarbejde til højre side i salen og bygge på det samarbejde, med de krav der stilles derfra, er det klart, man ikke kan nå det. Derfor er der også på den måde en vis sammenhæng, når man skal tage stilling til dette lovforslag.

[Jørgen Jensen]

Vi sagde ved første behandling, at både efterlønsforslaget og dette forslag var dårlige, og at der var nogle skavanker ved dem, som kunne ramme hårdt menneskeligt. For efterlønsforslagets vedkommende var det spørgsmålet om at presse dem, der var over 60 år, til at være inaktive, til at komme væk fra en aktiv tilværelse, og for de langtidsledige var der en række psykiske problemer, når de var under 60. Men vi sagde trods dette, at hvis vi herved kan forhindre, at der er mennesker, der falder for 26 ugers reglen, vil vi stemme for det.

Men hvis regeringen ønsker at bygge lovforslag med højre side af salen og tage de negative ting med derfra, vil vi hverken optræde som garanter for regeringen her eller under de diskussioner, som må komme ude på arbejdspladserne om de negative ting i dette lovforslag.

Hvad angår de stillede ændringsforslag, kan vi stemme for dem alle sammen, både ministerens og dem, der er stillet af SF, VS og af kommunisterne. Det kan vi gøre, fordi ministerens forslag må være en naturlig følge, hvis man gennemfører dette lovforslag, og fordi de andre alle har det formål at mindske de negative virkninger af forslaget, hvis det gennemføres.

Jeg skal ikke enotale dem alle sammen, bare tage et enkelt, som hænger sammen med efterlønsforslaget, hvis det skulle blive ført igennem, og det er aldersgrænsen på 64½ år i stedet for 60 år.

Uanset om man gennemfører efterlønsforslaget i dets oprindelige skikkelse, altså uden yderligere forringelser, må dette, som alle har givet tilslutning til, nemlig at det skal være en frivillig ordning, også medføre, at de, der er over 60 år, også må have tilbud om arbejde, indtil de i hvert fald når den alder, hvor de ifølge efterlønsforslaget er sikre på at kunne oppebære den fulde ydelse, til de bliver 67 år, og dér er delingstidspunktet 64½ år.

Derfor vil jeg gerne sige, at hvis ikke man kan stemme for denne ændring om 64½ år, er jeg meget bange for, stillingen til efterlønsforslaget afspejles allerede her som en negativ stilling til dem over 60 og til den megen sympati, der har været for, at det skulle være frivilligt, om man ville gå på efterløn, for så bliver det ikke frivilligt, så har man opgivet det allerede i starten.

Men når man taler om de langtidslediges genplacering, er det nødvendigt at gentage det spørgsmål, jeg tidligere har stillet: hvordan bliver man langtidsledig? Hvad er det, der ligger bag dette ord? Langtidsledig bliver man, fordi man er sorteret fra som menneske enten af arbejdsgiverne, af samfundet eller af den tekniske udvikling, der har været. Det er årsagen til, at man bliver langtidsledig. Og så er det forkert at sige, at der er tale om mennesker, der har været så lang tid ude, at de næsten skal presses ind igen for at komme i gang igen. Ja men der er årsager til det, og hvis man ikke vil angribe dem, er det, man gør noget forkert over for dem, der er ledige; så giver man dem ansvaret for deres egen situation.

Det er det, jeg mener er den største fare ved dette lovforslag. Man kan sige, det eneste rigtige var at skaffe arbejde til alle, så var der ingen langtidsledige. Men kan eller vil man ikke det, fører man en økonomisk politik, der forhindrer det, så kan man i hvert fald sørge for en retfærdig fordeling, og en retfærdig fordeling hænger sammen med, at man i formidlingsfasen sikrer, at der er mulighed for en bedre arbejdsformidling. Det er både et spørgsmål om teknik, om ansættelse af mennesker og først og fremmest et spørgsmål om at erkende, at selve det at søge arbejde, at få beskæftigelse er en del af den faglige kamp. Det er også en del af den kamp, der går ud på at nedbryde arbejdsgiverens ledelsesret. Det er også et spørgsmål om at sikre, at den økonomiske politik, der bliver ført, sætter ind de rigtige steder. For det er da klart, at når man i en tekstilby som Silkeborg har 1.000 kvinder gående arbejdsløse, som tidligere har været beskæftiget i tekstilområdet, er der ikke nogen mulighed for at få dem i gang inden for tekstilområdet, det må man da erkende, og så hjælper det da ikke noget, at man siger: ja men vi kan oprette 10 hjemmehjælperpladser i dette område. Det løser ikke problemet, det hjælper ikke noget, man må sætte helt anderledes ind.

Og de, der er sorteret fra, hvem er det så? Ja, det er de ældre, dem, som ikke kan yde nok til arbejdsgiverne. Det er de unge, som ikke har erfaring nok, og som arbejdsgiverne derfor ikke vil have. Det er bl. a. dem, der er svagest stillet på arbejdsmarkedet, som man hurtigt kan skifte ud, og det er i meget høj

[Jørgen Jensen]

grad kvinderne. Derfor er arbejdsløshedsprocenten højere dér. Og så er det de bevidste arbejdere, dem, der står fast på deres ret, dem, der angriber arbejdsgiveren.

Hvordan kan en langtidsarbejdsløshedsperiode så påvirke dem? Ja, det er klart, at de ældre bliver endnu ældre, når de har gået arbejdsløse 3-4 år, så de bliver ikke bedre stillet, og da hjælper det forslag, der ligger her, heller ikke en døjt. De unge, ja, de bliver vel ældre, når de går arbejdsløse i 3 år, men det er ikke en periode, der sådan set gør dem mere egnede til at være på arbejdsmarkedet. Det nedbryder dem psykisk, det nedbryder dem også som arbejdskraft, og da hjælper det ikke noget med den ordning, man lægger frem her, som alene er en tilskudsordning til arbejdsgiverne og ikke en hjælp til de langvarigt arbejdsløse. Og kvinderne er vel i samme situation som de unge: det er alene arbejdsgiveren, der ser, om der er fordel ved at have dem.

Men hvad var det så, man kunne tænke sig det ville gavne? Tror man virkelig, at fordi folk går arbejdsløse i 2-3 år, bliver de mindre bevidste, mere fejelige over for arbejdsgiverne? Andre forslag, vi har behandlet i dag, kunne næsten tyde på, at man mener, at sådan er det, for når arbejdsgiveren presser, når arbejdsgiveren stiller krav, skal folketinget bøje sig, så skal arbejderne på Lindøværftet, eller hvor de ellers bliver udsat for pres, bøje sig.

Jeg vil godt sige, hvad jeg også sagde ved første behandling: har man egentlig rigtig tænkt over, hvad der er sket for et menneske, der har gået arbejdsløs i 2-3 år, og som man nu siger til: nu skal du ud på et midlertidigt arbejde et eller andet sted, og du skal komme til arbejdsgiveren og sige: de første 20 kr. af min løn betaler det offentlige, for jeg er ikke den fulde løn værd, da jeg har gået arbejdsløs i 3 år, så jeg kan ikke passe mit arbejde? Det er falsk, det er umoralsk, og derfor kan jeg godt sige med det samme, at vores stilling til forslaget afhænger i allerhøjeste grad af den stilling, folketinget tager til de mange ændringsforslag, som er stillet, og som sagt er vi i den situation, at vi kan anbefale, at man stemmer for samtlige ændringsforslag.

Bolvig (RV):

Vort land er desværre i en beskæftigelseskrise, en krise så alvorlig, at det er nødvendigt med en øjeblikkelig indsats. Vi er ikke i stand til at afvente en eventuel ændring i konjunkturerne eller resultaterne af en mere langsigtet økonomisk politik. På den baggrund vil jeg gerne hilse dette lovforslag velkommen. Det forekommer det radikale venstre at være et godt og meget konstruktivt lovforslag, som er et virkeligt tilbud til de alt for mange langtidsledige. Jeg synes, at folketinget med lidt bedre samvittighed kan holde sommerferie, hvis vi vedtager dette forslag, hvis vi har viljen til i sommerens løb at arbejde for, at efterløn kan blive gennemført straks, når vi mødes igen i oktober.

Der er en nøje sammenhæng mellem de to forslag, og jeg har da også de bedste forventninger til, at vi under det arbejde, der skal foregå her i sommerens løb, kan nå frem til et resultat, som forhåbentlig er lige så godt som det resultat, vi får her vedrørende de langtidsledige. Jeg er optimist, bl. a. fordi jeg i betænkningen til lovforslaget om Stålvæsværket ser, at et stort flertal i folketinget giver udtryk for, at man nærer stor forventning til, at det skulle lykkes at gennemføre efterløn her til efteråret.

Jeg håber, at ministeren vil vise den samme velvilje og imødekommenhed over for andres synspunkter, når det drejer sig om efterløn. Det radikale venstre håber, at vi bl. a. kan diskutere, om ikke det er muligt at få en overgangsordning for de selvstændige, lige så vel som jeg mener, det vil være et virkeligt tilbud til ældre, om vi kunne få gennemført deltidsarbejde og deltidsefterløn.

Forslaget her hjælper de langtidsledige. Efterløn er et tilbud til de ældre. Tilbage står den tredje udsatte gruppe, nemlig de unge, og jeg håber, at arbejdsministeren vil bruge en del af sin store fantasi og noget af sin sommerferie til at finde frem til forslag som kan bringe alle unge i arbejde.

Det radikale venstre er som sagt glad for den imødekommenhed, vi har mødt hos ministeren. Vi mener, at dette forslag er blevet bedre ved, at vi nu tillader, at de langtidsledige kan forblive i deres arbejdsløshedskasse de første 9 måneder, at vi tænker på dem, som jeg synes vi svigtede - altså dem, der faldt for 26 ugers reglen i tidsrummet 1. juli til 15. november sidste år - og at staten vil bidrage ved at ophæve personalelofterne, når

[Bolvig]

det drejer sig om at beskæftige langtidslidige.

Jeg er enig med hr. Jørgen Jensen i, at det er nødvendigt, at vi udbygger arbejdsformidlingen. Det radikale venstre har peget på det mange gange – og jeg håber, at hr. Jørgen Jensen har noteret, at det er nævnt i betænkningen – og jeg tror, at hvis ikke den påtænkte udvidelse viser sig at være nok – og det tvivler jeg på – vil der også her i tinget være forståelse for, at arbejdsformidlingen bliver udbygget, således at den på en god, social og effektiv måde vil være i stand til at udnytte bl. a. dette lovforslag og de andre lovforslag, som i den kommende tid givet vil lægge flere arbejdsbyrder på arbejdsformidlingens folk.

Det radikale venstre kan gå ind for de ændringsforslag, der er stillet af arbejdsministeren.

Honoré (KrF):

Da vi havde dette forslag til første behandling, forslaget om jobtilbud og sammen med det efterlønsforslaget, var der ikke meget tid tilbage i denne samling, og derfor rådede kristeligt folkeparti regeringen til at koncentrere sig om at få gennemført forslaget om jobtilbud og lade det mere problematiske efterlønsforslag hvile.

Kristeligt folkeparti er tilfreds med, at denne prioritering har fundet sted, og at man er nået frem til et bredt forlig og forslaget om jobtilbud. Vi vil kun stemme for lovforslaget med de af flertallet stillede ændringsforslag.

Vi håber så, at dette lovforslag vil kunne medvirke til en mere smidig arbejdsmarkedspolitik, der nedbryder de stive faggrænser.

Alfred Hansen (DR):

Vi er som bekendt inde i en periode, hvor staten har overtaget en del af lønforpligtelsen for arbejdsgiverne med hensyn til at betale de dyrtidsportioner, som forfalder ud over 2 på årsbasis. Vi har allerede nu hørt en del virksomhedsejere gøre opmærksom på, at man ikke vil være i stand til rent konkurrenceæssigt at overtage den fuldstændige lønforpligtelse igen, som man har haft tidligere.

Vi kender endnu ikke regeringens synspunkter, selv om vi fra retsforbundets side har haft en forespørgsel vedrørende dette

emne. Regeringens holdning på dette område blev desværre ikke klarlagt, og man ved altså ikke, om arbejdsgiverne fortsat skal kunne budgettere med, at staten betaler en del af lønudgifterne.

Nu kommer man med et forslag, som absolut ikke er tegn på fantasi fra arbejdsministerens side, og jeg tror ikke engang, at en arbejdsindsats i sommerferien vil kunne rette op på skævhederne i forslaget. Forslaget går ud på, at staten, amterne og kommunerne skal overtage en del af lønforpligtelsen for de nyansatte. Jeg synes ikke, der skal særlig stor fantasi til at forestille sig, at når man har kørt med det i en periode, maksimalt 9 måneder, hvor så tilskudsordningen skulle være udløbet, vil arbejdsgiverne sige, at hvis de ikke fortsat kan budgettere med denne støtte, må de se i øjnene, at de bliver nødt til at afskedige folk, eventuelt lukke virksomheder. Jeg tror, det er en særdeles realistisk spådom, at sådan vil det gå.

Hvad er det, der er tale om? Der er tale om, at der har ligget to forslag på bordet, og det ene skal nu færdigbehandles inden sommerferien. Disse to forslag blev ved deres fremsættelse fremlagt på en sådan måde, at de skulle ses i sammenhæng. Det ene er efterlønsforslaget, det andet er forslaget om at sætte langtidslidige i arbejde. Først skulle man altså have nogle sendt ud af arbejdsmarkedet, og så skulle man tage nogle nye ind til erstatning for dem, der var sat ud.

Nu har man foreløbig koblet det lovforslag af, som man hele tiden har følt var en forudsætning for, at det andet lovforslag, nemlig forslaget om langtidslidige, kunne realiseres. Jeg mener, at arbejdsministeren fortsat må tage udgangspunkt i det forhold, at disse to lovforslag skal ses i sammenhæng.

Jeg vil gerne referere arbejdsdirektør Kaj Westergård, som om det foreliggende forslag siger, at det vil medføre en forvriddning i konkurrenceevnen, og at der vil være tale om misbrug af statsmidler, idet man netop vil kunne fyre nogle og tage nye ind, eller rette sig sagt tage nye ind, til hvis lønninger man får tilskud, og 1 måned eller 2 måneder eller 3 måneder efter begynder man at fyre folk. Jeg vil gerne spørge ministeren: har ministeren sikkerhed for, at den slags kan kontrolleres? Hvis en arbejdsgiver, der har 50 mand i sit brød, ansætter 10 nye og måneden efter finder ud af, at han bliver nødt til at afske-

[Alfred Hansen]

dige 5 eller 2, hvad vil ministeren da gøre? Hvis ministere vil påstå – og i så tilfælde håber jeg, han har ret – at han kan kontrollere den slags, må jeg spørge, at det vil give en helt uadministrerbar lovgivning. Det vil være uadministrerbart, det vil være bureaukratisk, og jeg tvivler på effekten af en sådan kontrol.

Vi mener i princippet i retsforbundet, at det ikke kan være en stats-, amts- eller kommunal opgave at betale lønningerne for arbejdsgiverne. Hvis man vil gennemføre det foreliggende lovforslag blot med henblik på de arbejdere, der bliver ramt af 26 ugers reglen, altså de langtidsledige, kunne man gå en genvej og vedtage et lovforslag, som ophæver 26 ugers reglen. Vi har flere gange fra retsforbundets side ventileret den tanke eventuelt at udvide de nuværende 4 år til 5 år eller helt ophæve 26 ugers reglen. Der er her tale om kvaksalveri på en økonomisk forkert politik.

Jeg forstår godt frustrationen i regeringen – vi deler den fuldt ud – over, at man stadig må konstatere, at flere og flere bliver arbejdsløse, men jeg tror, man gør regning uden vært, hvis man tror, at dette forslag, også selv om det bliver vedtaget uændret, vil kunne rette op på disse skævheder. Det er kvaksalveri, og det er ikke noget, der på lang sigt klarer vore problemer.

Vi vil gerne medvirke også til en pensionsreform, som giver alle, ikke bare dem, der er medlem af en arbejdsløshedskasse, men alle, som er f. eks. over 60 år, mulighed for at gå på førtidspension. Vi skal ikke ved denne lejlighed drøfte indholdet i efterlønsforslaget, idet det ikke er det, der er til behandling, men jeg synes ikke, man helt kan se bort fra dette forslag, idet det netop var en af forudsætningerne for, at det foreliggende lovforslag kunne vedtages.

Jeg skal konkludere vores holdning til hele lovforslaget ved at sige, at vi agter at stemme for ændringsforslag nr. 1, 2, 6, 7, 8, 13, 14, 15, 16 og 17 og at stemme imod ændringsforslag nr. 3, 4, 5, 9, 10, 11 og 12.

Kurt Hansen (VS):

Denne lovgivning er alene et resultat af den studehandel, der er foregået mellem regeringen og nogle borgerlige partier bag lukkede døre. Nu fik vi at vide, at det var ar-

bejdsministerens venner fra det kristelige parti, der havde givet ministeren det råd, at efterlønnen skulle vente. Det kan kun være foregået bag lukkede døre, for de kristelige viser sig stort set aldrig i arbejdsmarkedsudvalget, og når de viser sig, siger de ikke noget. Dette er ikke et referat, men det er en fremlæggelse af, hvordan de kristelige ter sig i selve udvalgsarbejdet.

Hr. Bolvig talte om, at dette var udtryk for fantasi fra arbejdsministerens side. Den fantasi, der er udtrykt med denne lovgivning, er alene den fantasi, som hr. Ninn-Hansen igennem 3 år i arbejdsmarkedsudvalget har udvist. Hr. Ninn-Hansen kom for 3 år siden med nogle forslag om, at man skulle give økonomisk støtte til arbejdsgivere, som ville tage de unge arbejdsløse. Dengang var det 5 kr., arbejdsgiverne skulle have i timen. Nu har fantasien udviklet sig helt op til 20 kr. Det er udtryk for den fantasi, arbejdsministeren er i besiddelse af, men det kan være, at når han har fået rystet færdig på sit hoved, er tingene rystet så meget på plads, at resultaterne af fantasien kan begynde at gå op i en højere enhed.

Det, som lovgivningen i realiteten udtrykker, er en videreførelse af det forlig, der blev indgået i december måned sidste år, hvor 1.500 langtidsarbejdsløse blev lagt på slagtebrættet i et forlig med en række borgerlige partier. Dette på trods af at arbejdsministeren vidste, at der var et andet flertal, der kunne have bevirket, at ikke en eneste af de 1.500 langtidsarbejdsløse var kommet i klemme, på trods af at arbejdsministeren i 5 svar på spørgsmål, som VS har stillet dels i salen, dels i udvalget, dels i forbindelse med de øvrige arbejdsmarkedspolitiske debatter, der har været, har sagt, at ingen langtidsarbejdsløse ville falde for 26 ugers reglen. Men der var altså 1.500, der skulle ofres i december måned som et led i regeringens forhandlinger med de borgerlige partier. Derudover betyder lovgivningen et kæmpetilskud til kapitalejerne, som skal skatteyderfinansieres, hovedsagelig af lønarbejdernes skatter.

Der er yderligere ikke gnist af garanti for, at der kommer flere i arbejde ved denne lovgivning, og der er ikke gnist af garanti for, at man ikke kan blive flyttet over i et andet fagområde og som følge af den overflytning naturligvis må gå ind i en anden fagforening og a-kasse.

[Kurt Hansen]

Til slut er man ved at opbygge et klart kooperativistisk system, idet man ude i amterne har arbejdsmarkedsnævne, som er sammensat af repræsentanter for den lokale arbejdsgiverforening, arbejdsformidlingen og amts- og primærkommunerne samt den lokale fagbevægelse. Her sidder man altså med en række forskellige instanser, som skal forvalte denne lokale kriseregulering. Man forsøger at neutralisere fagforeningerne, man forsøger at tage det klassepolitiske indhold ud af det, men jeg kan love arbejdsministeren for, at det ikke vil lykkes.

Vores krav har hele tiden været ganske klare. Det er, at 26 ugers reglen må fjernes. 26 ugers reglens blotte eksistens i den aktuelle situation med over 200.000 arbejdsløse er en direkte trussel og et direkte anslag mod lønarbejderne, og den er regeringens og de borgerlige partiers forudsætning for at få deres indkomstpølitik til at køre igennem.

Et andet princip, som har været ret så vigtigt for VS, og som vi har fremhævet gentagne gange, er: først fyret, først i arbejde. Dette har arbejdsministeren i sine forlig med de borgerlige partier konsekvent forsøgt at undergrave. Det seneste led i denne undergravende virksomhed er kommet frem i forbindelse med de lister, som arbejdsministeren nu har lovet at arbejdsgiverne skal få, over, hvilken arbejdskraft arbejdsformidlingskontorerne har til rådighed for kapitalejerne, lister, der giver dem langt bedre muligheder for at udvælge, end de hidtil har haft, selv om de selvfølgelig også under den hidtidige lovgivning har været dygtige til at finde ud af, hvem de ville ansætte, og hvem de ikke ville ansætte.

Endvidere må et ufravigeligt krav være, at arbejdsanvisningen og kontrollen føres tilbage til fagforeningerne og ikke, som man nylig har indgået forlig om med de borgerlige, en såkaldt parallelanvisning, hvor man forsøger at gøre a-kasserne til en del af det offentlige arbejdsformidlingssystem.

Arbejdsministeren har ved flere lejligheder hævdet, at der er en meget nøje sammenhæng mellem på den ene side efterlønsforslaget og på den anden side dette løntilskudsforlag, som jeg vil kalde det. Nu er det jo sådan, at efter dette forslag om løntilskud har folk under 60 år krav på at få et job. Om det så ligger inden for eller uden for ens faglige område er sådan set ligegyldigt. Men

hvad så med de folk, der er over 60 år, som ikke har krav på at få tilbudt et job, og som ikke engang har mulighed for at gå på en alt for ringe efterlønsordning?

Man kan forestille sig, at de mellem 60 og 64½ år kommer til at stå i en situation, hvor de skal presses over på bistandskontorerne. Det er den praktiske konsekvens af dette stykke lovgivning, medmindre arbejdsministeren har andre tanker, som han har tænkt sig at redegøre for herfra i et svar til mig om dette spørgsmål.

VS har i samarbejde med DKP stillet en række ændringsforslag, som skulle tage højde for en række af de problemer, som jeg har ridset op heroppefra. Disse ændringsforslag udtrykker naturligvis ikke, hvordan VS allerhelst så en lovgivning på dette felt indrettet, for så skulle vi simpelt hen lave hele arbejdsløshedsloven om, men ændringsforslagene kommer alene ind dér, hvor de kan afbøde de værste virkninger af den skadelige lovgivning og de skadelige forlig, som den socialdemokratiske regering har lavet med de borgerlige partier. Derfor er vi gået ind i dette samarbejde med DKP og har stillet en række ændringsforslag.

Jeg kan oplyse, at VS agter at stemme for de ændringsforslag, som arbejdsministeren har stillet, ud fra den betragtning, at vi ikke går ind for, at de rige kommuner, Frederiksberg, Søllerød og hvad de i øvrigt hedder, som næsten ingen langtidsarbejdsløse har, skal slippe meget billigt, medens mere fattige kommuner, f. eks. i Nordjylland, på Bornholm og på Lolland-Falster, som har mange langtidsarbejdsløse, skal poste en uforholdsmæssig stor del af deres skatteyderindkradsede midler ud i arbejdsgivernes lommer og til administrationen af lovgivningen i det hele taget.

I øvrigt har VS tiltrådt det ændringsforlag, som SF har stillet, ændringsforlag nr. 17, om, at der skal være samtidighed imellem dette forslag om løntilskudsordninger og efterlønsforlaget. Jeg vil sige, at vi har nok været lidt for hurtige, da vi tiltrådte dette ændringsforlag, for vi vil ikke acceptere løntilskudsordninger af den art, som er formuleret i lovgivningen her, uanset om der vil blive gennemført en nok så tilfredsstillende lovgivning på efterlønsområdet, og det er der jo langtfra udsigt til. Det, som SF har stillet ændringsforlag om, er, at regeringens for-

[Kurt Hansen]

slag skal gennemføres, førend den lovgivning, som vi diskuterer her, kan træde i kraft.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg vil gerne starte med at sige tak for, at samtlige, tror jeg, der har haft ordet, har støttet det ændringsforslag, som jeg har stillet til lovforslaget. Det borger for, at dette vel gennemtænkte og fornuftige ændringsforslag vil kunne gennemføres med bred tilslutning. Jeg kan ikke gengælde denne sympati for vores ændringsforslag med nogen sympati for de ændringsforslag, der er stillet af andre partier, selv om enkelte af disse ændringsforslag er udtryk for en tankegang, som ikke er fremmed for regeringen.

Jeg skal over for fru Inge Fischer Møller bekræfte, at der fortsat for regeringen er en snæver sammenhæng mellem denne jobtilbudsplan for de langtidsarbejdsløse og gennemførelsen af vores forslag om en frivillig efterlønsordning for ældre erhversaktive, der selv ønsker at gå på en efterlønsordning. Det er regeringens faste forsæt at tilrettelægge forhandlingerne i sommerens løb på en sådan måde, at der kan nås et resultat, der betyder, at efterlønsforslaget kan træde i kraft til det forudsete tidspunkt, dvs. 1. januar 1979.

Jeg forstod, at hr. Lawaetz støttede ændringsforslag nr. 17, stillet af SF, og det må være en glæde for SF, at man nu, da man har mistet venstresocialisternes støtte, i hvert fald har fået fremskridtspartiets støtte.

Ændringsforslaget går som bekendt ud på, at der ikke skal gøres noget for de langtidsledige, at der ikke skal være sikkerhed for, at de langtidsledige ikke falder for 26 ugers reglen, medmindre der er givet dem et reelt tilbud om arbejde, også før efterlønsforslaget er vedtaget. Jeg sympatiserer med SFs tankegang i den forbindelse. Vi ønsker også, at disse forslag bliver gennemført i en større helhed, og vi vil tilrettelægge proceduren således, at dette kan ske, men vi synes ikke, at ændringsforslag nr. 17 er særlig heldigt, og jeg synes, at de bemærkninger, hr. Lawaetz gjorde om, hvorfor han støtter ændringsforslag nr. 17, er en klar illustration af faren ved det ændringsforslag, som SF har stillet.

Jeg kan bekræfte over for hr. Holm, at venstre gennem forliget ikke har bundet sig

til at støtte regeringens forslag vedrørende efterløn. Omvendt tror jeg også, hr. Holm vil kunne bekræfte, at regeringen ikke har bundet sig til at give afkald på efterlønsforslaget, hvis venstre mod vores forventning og håb ikke støtter dette forslags gennemførelse. Der er alene tale om, at vi vil tale om disse ting, sådan at proceduren ikke i sig selv kan blokere for en vedtagelse tidligt i næste folketingssamling.

Så sagde hr. Holm noget, som jeg synes er meget positivt. Hr. Holm sagde, at denne lovgivning giver mulighed for, at vi kan vende tilbage til den oprindelige 3 års regel for virkeområdet for 26 ugers bestemmelsen. Når jeg siger, det er positivt, er det, fordi der ligger i hr. Holms tankegang i forbindelse med dette forslag, som venstre støtter, at vi med dette forslags gennemførelse, når det har virket, fra det danske samfunds side til de langtidsarbejdsløse siger: ingen af jer skal gå arbejdsløse i dette samfund mere end 2 år, uden at vi fra samfundets side påtager os en helt klar forpligtelse til at give jer et tilbud om reelt arbejde på overenskomstmæssige vilkår på en normal arbejdsplads. Jeg er enig med hr. Holm i, at der ligger et meget positivt perspektiv i dette.

Til fru Grethe Fenger Møller skal jeg sige, som jeg har sagt til folketingets arbejdsmarkedsudvalg, og som jeg har sagt over for offentligheden, at det er min hensigt så vidt muligt, at principperne for en effektiv medvirken fra medarbejdernes side ude på virksomhederne i forbindelse med langtidsledighedsordningen også skal overføres på de ordninger, der gælder for de unge arbejdsløse. Vi kan ikke slavisk overføre ordningen til de unge arbejdsløse, men principperne kan vi lægge til grund for en ændring af cirkulæret vedrørende de unge arbejdsløse.

Må jeg i øvrigt i den forbindelse sige, at der er ingen svækkelse sket af medarbejdernes reelle indflydelse gennem det forlig, som er indgået mellem Dansk Arbejdsgiverforening og LO. Det er alene formen, der er ændret. I virkeligheden kunne man hævde, at der er et mere effektivt indseende fra medarbejdernes side gennem den nu foreslåede ordning end gennem vores oprindelige ordning for de unge arbejdsløse.

Fru Grethe Fenger Møller prøvede i lighed med en lang række andre ordførere ligesom at starte en andenbehandling af efter-

[Arbejdsministeren]

lønsforslaget. Jeg vil give afkald på en sådan, da forslaget ikke er opført på folketingets dagsorden, og alene sige, at udgangspunktet for regeringens forhandlinger er selvsagt det forslag, vi har lagt frem, og som støttes af en enig lønmodtagerfront. Jeg mener, det er et vel gennemtænkt forslag, men det er klart, at i lighed med tidligere vil vi også være parat til at drøfte enkeltheder og principper under de fortsatte forhandlinger. Vi håber, at en bred kreds i folketinget vil medvirke til dette forslags gennemførelse, og det kan meget vel vise sig, at det ikke nødvendigvis bliver den samme kreds, som gennemfører langtidsløstighedsplanen.

Jeg vil gerne sige tak til hr. Melchior for den positive holdning, som centrumdemokraterne har indtaget over for dette forslag, og den støtte, man har givet regeringen til gennemførelsen af dette forslag. Jeg synes, det bekræfter, som jeg har sagt det før, det gode samarbejde, der er mellem os omkring de arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål.

Jeg må også sige, at jeg deler fuldt hr. Melchior's beskrivelse af fremskridtspartiets holdning som en gennemkynisk holdning i forhold til de dårligst stillede på vores arbejdsmarked. Jeg kan også sige til hr. Melchior, at vi også er interesseret i, at administrationen af denne nye, spændende ordning bliver fulgt meget nøje med henblik på justeringer, efterhånden som vi indhøster erfaringer. Jeg tror dog ikke, det bliver nødvendigt med lovændringer i den forbindelse, da lovgivningen er meget smidig.

Jeg skal til hr. Ole Henriksen sige, at der klart fra min side i flertallets udtalelse i betænkningen er givet udtryk for, at det ikke er hensigten at presse folk mod deres vilje over i en anden arbejdsløshedskasse som følge af langtidsløstighedsplanen. De nærmere regler forudser vi dog udarbejdet i landsarbejdsnævnet, da vi mener, at det i høj grad er et fagligt spørgsmål, hvor de faglige organisationers selvbestemmelsesret må respekteres videst muligt, men princippet kan der ikke være tvivl om.

Jeg kan gentage over for hr. Ole Henriksen, at medarbejdernes indflydelse på ordningens administration ikke bliver svækket. Det er en ufravigelig forudsætning for regeringen, at medarbejderne inddrages i denne ordning, for hvis det skal lykkes at genoptræne mange tusinde af vores langtidsløst-

bedsløse på arbejdspladserne, er det nødvendigt med en positiv holdning hos medarbejderne, inden noget sådant sker.

Jeg kan sige om hr. Ole Henriksens eller SF's ændringsforslag, hvori man siger, at der fortrinsvis skal gives tilbud om arbejde inden for den langtidsløstigheds normale arbejdsområde, at det er min hensigt ved administrationen af denne ordning at lægge dette synspunkt til grund for den praktiske udmøntning af planen. Jeg vil dog være ked af at få det indføjet i en lovtekst, da det er en skønmæssig regel, som ville kunne give megen retsikkerhed, men selve synspunktet er vi enig med hr. Ole Henriksen i.

Så synes jeg, at hr. Ole Henriksen på en helt urimelig teoretisk, skrivebordsagtig måde rejser spørgsmålet om de langtidsløstigheds understøttelsessats. Realiteten er, at de mennesker, hvis arbejdsindsigt bruges som grundlag for beregning af dagpengesatsen, ofte vil være i den situation, at de ikke tilnærmelsesvis er berettiget til at opnå den maksimale dagpengesats. Disse mennesker vil automatisk, når de kommer ud på normale overenskomstmæssige betingelser, for langt den største dels vedkommende for ikke at sige mere end 90 pct.s vedkommende komme op på en højere dagpengesats, hvis ikke det lykkes at fastholde dem i varig beskæftigelse efter den 9 måneders genoptræningsperiode.

Jeg var glad for en række af de betragtninger, hr. Jørgen Jensen gjorde gældende vedrørende hensynet til de langtidsløstigheds, og jeg er ikke blind for de problemer, der kan være forbundet med efter en længere tids fravær fra arbejdsmarkedet at komme i beskæftigelse under vilkår, der indeholder et støtteelement med henblik på at tilskynde virksomhederne til at gå positivt ind i en genoptræningsopgave.

Men jeg spørger hr. Jørgen Jensen, som jeg spørger den samlede venstrefløj, hvis opfindsomhed på dette område kan have på et uendelig lille sted, om det er mere tilfredsstillende blot at give folk understøttelse i stedet for virkelig at lave en ordning, som bringer folk i gang igen. Der er efter min bedste overbevisning ikke noget alternativ, selv om vores løsning selvfølgelig ikke er problemfri, til den jobtilbudsplan, som regeringen har lagt frem.

Jeg skal i lighed med, hvad jeg har sagt til hr. Melchior, takke hr. Bolvig for det radika-

[Arbejdsministeren]

le venstres støtte under hele forhandlingsforløbet og også for de mange positive synspunkter, som det radikale venstre har bidraget med under løsningen af dette problem. Det er en velsignelse i disse forhandlinger, når man møder folk med det samme grundsynspunkt, det samme solidaritetssynspunkt, at gå ind i en positiv dialog om at finde praktiske løsninger på de problemer, vi står over for.

Jeg kan bekræfte over for hr. Bolvig de synspunkter, som han fremførte vedrørende administrationen af efterlønsordningen, og sige, at de synspunkter, som det radikale venstre her har peget på, altså både overgangsordningen for de selvstændige og muligheden for deltidsefterløn, eller hvad man skal kalde det, må indgå i vores drøftelser til sommer.

Jeg skal sige tak til hr. Honoré for kristeligt folkepartis støtte til gennemførelsen af jobtilbudsplanen.

Må jeg så sige til hr. Alfred Hansen, at der var ikke megen støtte for de langtidsløse at hente i retsforbundets holdning. Man kalder dette, at vi nu fra samfundets side giver i titusindvis af langtidsløse et reelt tilbud om arbejde på normale overenskomstsmæssige vilkår, for kvaksalveri, og så har man som eneste alternativ det samme forslag, som VS og kommunisterne har, nemlig bare at blive ved med at udbetale folk understøttelse. Som om det kunne hjælpe de mennesker, der har været ledige i 3 år eller 4 år, at de fortsat kan få udbetalt understøttelse. Det er efter min mening den mest negative, den mest utilfredsstillende måde at løse vort langtidsløshedspå problem på. Det er ligesom at sige til disse mennesker: vi har fra samfundets side opgivet jer. Der er ingen, der med kendskab til arbejdsmarkedets forhold kan hævde, at man får bragt de langtidsløse i gang igen, medmindre der virkelig ydes en særlig indsats for at bringe folk i gang.

Jeg var meget forundret over, at hr. Alfred Hansen mente at kunne citere på en, synes jeg, meget ubestemt og meget upræcist angivet måde arbejdsdirektør Kaj Westergårds formodede betænkeligheder over for den foreslåede ordning. Jeg kan sige, at arbejdsdirektoratet selvfølgelig deler den holdning, som regeringen og arbejdsministeriet har til det forslag, som vi her drøfter. Det, som Kaj

Westergård måske kan pege på, er de reelle kontrolproblemer, som også hr. Alfred Hansen interesserede sig for, og da er det vores opfattelse, at disse kontrolproblemer kan løses på en smidig måde, der ikke overbureaukratiserer den ordning, som man her står over for.

Så til sidst til hr. Kurt Hansen. Jeg synes, at hver gang man hører hr. Kurt Hansen, får man en legemliggjort illustration af, hvor lidt bærekraft der er i den megen snak om et andet flertal i folkettinget. Der er efter min opfattelse ingen støtte at hente hos venstresocialisterne. Her siger man blankt nej til en plan, der betyder, at titusindvis af langtidsløse ikke kan falde for 26 ugers reglen, forinden der er givet et reelt tilbud om beskæftigelse til de pågældende. Det eneste, man har at sætte i stedet for, er altså understøttelse, understøttelse, understøttelse, men ingen hjælp til de pågældende.

Jeg skal til hr. Kurt Hansens konkrete spørgsmål vedrørende de mere end 60-årige sige, at de får en mulighed for at få genoptræning, hvis de selv ønsker det, og samtidig skal jeg sige til hr. Kurt Hansen, at de mennesker, der ikke som følge af den særlige moratorieordning, vi gennemførte, er faldet for 26 ugers reglen, men som følge af den dagældende lovgivning faldt for 26 ugers reglen, også vil være omfattet af jobtilbudsplanen.

Må jeg til slut sige tak til det store flertal i folkettinget, som vil gennemføre dette forslag, for den positive holdning, man har indtaget, og udtrykke ønske og håb om, at de forhandlinger, vi nu skal føre til sommer med arbejdsmarkedsudvalget, vil føre til den samme positive holdning over for regeringens efterlønsforslag.

Lawaetz (FP):

Jeg kan ikke som arbejdsministeren sige tak til hr. Melchior. Jeg synes tværtimod, at hr. Melchior godt kunne have sparet en helt overflødig bemærkning om kynisme.

Når jeg talte om, hvorfor man delte de to lovforslag, citerede jeg direkte fra betænkningens bidraget, som hr. Melchior selv har været medunderskriver af, hvor man højt og klart siger, at når det skal køres igennem nu, er det af praktiske grunde, for at kommunerne kan lave budgetter osv. Hr. Melchior kun-

[Lawaetz]

ne have sparet de morsomheder, men bemærkningen passede måske arbejdsministeren helt godt.

Der er vist ingen tvivl om sigtet, hr. Melchior. Sigtet er at hjælpe de langtidsarbejdsledige, og hvis der er nogen, der interesserer sig for det, er det vist mit parti. At vi så har andre midler er noget helt andet. Desuden står det mig frit for, hr. Melchior, at tro på, at der ikke er noget sikkert politisk flertal for efterløn.

Fru Grethe Fenger Møller bevægede sig en del omkring efterlønsbegrebet, men der kom ikke en opbakning, som garanterer for, at fru Grethe Fenger Møllers parti står bagved det i den nye samling, og det er der heller ingen garanti for, at venstre gør. Man har da heldigvis lov til at have sin opfattelse, og vores opfattelse er meget enkel. Vi vil ikke være med til efterløn i den form, man har givet det indtil nu, hvor man overfører sociallovgivningen til arbejdsmarkedet. Så enkelt er det at diskriminere 800.000 pensionister, folkepensionister, invalidepensionister og førtidspensionister.

Det er godt, at de radikale og CD lader til at være vældig tilfredse med dette forslag og får ros af arbejdsministeren, men resultatet er jeg desværre ikke så sikker på bliver, som man ønsker det. Der sker det, at man får flyttet lidt rundt på beskæftigelsen, og hvis man tror som hr. Jørgen Jensen, at den smule subsidier, bortset fra at de fleste arbejdsgivere er imod subsidier i princippet, skulle give en enorm indflydelse, tror jeg, man skal tro om igen. Det forrykker ikke konkurrenceevnen, så det betyder noget som helst. Derfor kan man frygte, at der bare sker det, at et meget begrænset antal kommer i arbejde, og at det offentlige får enorme byrder at slæbe på for at leve op til løftet om 9 måneders beskæftigelse. Hr. Jørgen Jensen overspillede rollen i dag, synes jeg, og jeg kunne indimellem undre mig over, at hr. Jørgen Jensen havde det hovedformål at varetage arbejderens interesser. Hvilket tilbud skal man egentlig komme med for at gøre hr. Jørgen Jensen og hans parti tilfreds, hvis man ikke kan tage imod det, der ligger her på bordet?

Endelig harcelererede arbejdsministeren lidt over, at vi støtter SFs ændringsforslag nr. 17. Det er så enkelt, at vi støtter tingene efter vores overbevisning. Så sent som i forgårs kunne det se ud, som om vi støttede regerin-

gen med hensyn til den kommunale grundskyldpromille, men det var jo ganske enkelt, fordi når det endelig skal være, er der kun to partier her i folketinget, der alene kan danne flertal, og det er socialdemokratiet og fremskridtspartiet. Vi stemmer efter det, vi synes er fornuftigt, og det gør vi også i dag.

Ole Henriksen (SF):

Det kunne være nødvendigt at gentage over for arbejdsministeren, hvad SF sagde ved første behandling af de to lovforslag, efterløn og langtidsledige, for at ministeren kunne erindre sig, at SF var positivt indstillet over for begge lovforslag set i sammenhæng. Det er vi stadig væk, og derfor kommer vi også med ændringsforslag nr. 17, som nu bliver tiltrådt af fremskridtspartiet, hvilket jeg dog ikke anser for at være mere skadeligt, end da man fra regeringens side tiltrådte en ny amtsgrundskyld sammen med fremskridtspartiet, så jeg synes nok, at man skal lade være med at bruge fremskridtspartiet sådan efter behag, men også tage realiteterne i betragtning.

Derimod forstod jeg på hr. Kurt Hansen, at han undsagde vores ændringsforslag nr. 17, og det er da helt i orden ud fra de synspunkter, VS har omkring disse spørgsmål. Men når vi har stillet det ændringsforslag, skyldes det simpelt hen, at vi er positive over for begge forslag i sammenhæng og vil sikre, at de gennemføres i sammenhæng, og det, der vil komme til udtryk ved afstemningerne her, er, om man også er indstillet på det fra andre partiers side, ikke mindst fra regeringspartiets side.

Der ligger ingen garantier i de hensigtserklæringer, som ministeren kommer med her, i og med at hele efterlønsproblemet er genstand for en politisk sommerforhandling, som bliver rodet sammen med mange andre ting, jeg ved dårligt, hvad det kan være, men indkomstpolitik og meget andet, som skal koges sammen i en stor gryde. Det kan godt være, at arbejdsministeren mener, at det skal det ikke, men det viser sig i hvert fald, at der er andre partier, som ofte har en anden mening end arbejdsministerens parti, og som også får mulighed for at stikke en kæp i hjulet omkring lovforslag som det om efterløn.

Jeg vil godt henvise til manglende svar fra ministerens side på mit spørgsmål, om det er

[Ole Henriksen]

taget ud af det cirkulære, som er gået ud til a-kasserne, at man ikke, hvis man får offentligt tilskud, kan overflyttes fra den ene a-kasse til den anden. Jeg vil gerne høre, om der ligger noget tilsagn fra ministerens side til forligspartierne om dette spørgsmål, således at man ikke er i stand til at forhindre denne overflytning mellem a-kasser, som det er beskrevet i cirkulæret til a-kasserne.

Det er efterhånden sådan, at cirkulærer og bekendtgørelser er meget politiserende. Derfor vil vi gerne have klarhed over, hvad det er, ministeren vil. Men der står altså i cirkulæret om ungdomsarbejdsløse, at arbejdsgiveren ikke kan tage ungdomsarbejdsløse ind, hvis ikke en repræsentant, og det kan være tillidsmanden eller fællestillidsmanden på en virksomhed, godkender, at der bliver taget sådanne folk ind, fordi dette er et spørgsmål om kontrol med nettotilgangen af arbejdskraft til arbejdsmarkedet, og det er den, vi gerne skulle have nogle garantier for bliver overholdt ved, at man fik en kontrol. Jeg tvivler meget på, at arbejdsministeren er i stand til at kontrollere, om der rent faktisk er en nettotilgang til virksomhederne. Det må være de faglige organisationer og tillidsmændene, som må være mest kvalificeret til at kontrollere, at der er en nettotilgang, hvis man skal benytte sig af langtidsledig arbejdskraft.

Så mener jeg også, at ministeren går lidt let hen over, at man ikke kan få mindre understøttelse end den, man havde forud for de 9 måneder. Ministeren siger, at det er skrivebordsteori, og at det er et meget lille problem. Ja men hvis det er så lille et problem, hvorfor søren kan man så ikke tilslutte sig forslaget om at få løst det, når det ikke rager så vidt med at få sikret, at nogen ikke går ud med en lavere understøttelse end den, man havde forud.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal ikke forlænge debatten meget, men der blev stillet nogle spørgsmål. For det første vil jeg godt sige til fremskridtspartiet, at jeg tror såmænd ikke, at de subsidier, der gives til arbejdsgiverne, hjælper meget, for arbejdsgiveren får allerede i dag voldsomme subsidier.

Vi diskuterede tidligere på dagen Stålvalseværket, men alene i sparet dyrtidstillæg har

dette værk fra arbejderne fået 3,7 mill. kr., siden indgrebet i dyrtidsreguleringen begyndte at virke. Og hver eneste dag får de tusindvis af kroner. Nej, jeg tror ikke, det hjælper.

Fremskridtspartiet spørger, hvornår komministrene bliver tilfredse i det, vi diskuterer her. Vi bliver tilfredse, når dette folketing lever op til § 75 i grundloven og sikrer arbejde til alle. Så bliver vi tilfredse, men heller ikke før. For før lever vi ikke op til det, vi selv har skrevet under på, da vi kom ind i folketinget.

Lad mig sige om sammenknytningen mellem efterlønsordningen og dette forslag, at det er da rigtigt, at man, som arbejdsministeren sagde, derved eventuelt kunne blokere, at det her trådte i kraft, men samtidig må vi erkende, at hvis ikke man stemmer for ændringsforslaget om at forhøje aldersgrænsen til 64 ½ år, har vi skabt den situation, at vi kun har taget hensyn til dem under 60 år, og så er det altså nødvendigt til efteråret enten at gennemføre efterlønsordningen eller en anden lovgivning, som redder dem, som er over 60 år, og som falder for 26 ugers reglen. Derfor er der en nøje sammenhæng i løsningskomplekset, det er ikke bare for at demonstrere, at det skal hænge sammen, men man har selv skabt problemet.

Må jeg så også sige til arbejdsministeren om det lidet bæredygtige andet flertal, at det er et spørgsmål om vilje. Jeg kunne også godt spørge, hvor bæredygtigt, hvor positivt, hvor holdbart det andet flertal, som man har brugt til at gennemføre indkomstpolitik med, egentlig har været. I hvor høj grad har de partier, som har været med til sammen med socialdemokratiet at gennemføre indkomstpolitik, været villige til at leve op til de løfter, de har givet, da man gennemførte augustforligene? Var det ikke sådan, at man var enig om at gribe ind over for værdistigning på jord og fast ejendom? I min erindring står det sådan, at det gav man løfte om, men det vil man ikke holde fra de andre partier.

Det bliver ikke nemt med, et nyt flertal, men det bliver bedre, og det er sådan set det, der er afgørende i den sag.

Men ministeren stillede det spørgsmål: er det mere tilfredsstillende at give understøttelse end jobtilbud? Og da kan jeg sige klart nej, det er det ikke. Derfor har vi også stillet en lang række ændringsforslag for at ændre

[Jørgen Jensen]

på det lovforslag, der ligger. Derfor har vi også bemærket spørgsmålet om formidlingsproblemer og sagt, at når der er langtidsløse, er det, fordi der er noget galt i hele arbejdsanvisningen. Det er en kamp, der skal foregå, det er en nedbrydning af arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet. Det er et spørgsmål om at sikre, at menneskene får arbejde.

Det kunne også være fristende med det spørgsmål at gå ind på kravet om mere arbejde, større aktivitet for det offentlige, men lad det ligge til en anden gang. Afgørende i spørgsmålet er, at vi ikke mener, det er understøttelse, der løser problemet, det er arbejde. Men vi mener bare, at det forslag, der ligger her, ej heller er bedre. Det har en række negative sider.

Alfred Hansen (DR):

Det er ikke noget nyt, at man af regeringen bliver karakteriseret som værende uansvarlig, hvis ikke man helt og fuldt går ind for de forslag, regeringen lægger frem. De ansvarlige her i folketinget er dem, der er enige med én selv, i hvert fald når arbejdsministeren har ordet.

Jeg vil gerne sige til ministeren, at når retsforbundet ikke helt og fuldt kan støtte disse forslag, er det, fordi vi ikke rigtig tror på effekten af dem. Der er intet i de forslag, man tidligere har vedtaget, og som ligner de forslag her, der giver os grund til at tro på, at de denne gang vil kunne leve op til intentionerne.

Jeg tænker på forslaget om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger; energibesparelsestilskud, som skulle sætte 10.000 eller 20.000 flere i arbejde. Man har ikke kunnet dokumentere, at så meget som ét par hænder mere er kommet i arbejde.

Og så vil jeg godt sige til ministerens evindelige angreb på retsforbundet med hensyn til vores politik gående ud på at lade de langtidsløse sejle deres egen sø. Det er ikke rigtigt, hr. minister. Vi har sammen med andre partier her i tinget taget initiativ til at få fjernet 26 ugers reglen. Jeg gav, da jeg havde ordet, sidst jeg var på talerstolen, udtryk for, at vi vil stemme for ændringsforslag nr. 6, som ministeren lige har givet udtryk for at ministeren ikke vil anbefale at stemme for. Ændringsforslag nr. 6 tager netop sigte på

det, som hr. Jørgen Jensen fremførte, at de langtidsløse kan komme i beskæftigelse. Dette agter retsforbundet at stemme for.

Vi agter at stemme for ændringsforslag nr. 2, som sigter på dem, der er blevet ramt af 26 ugers reglen. Dem vil vi gerne hjælpe. Og så håber jeg, at ministeren i hvert fald har forstået retsforbundets klare holdning til disse spørgsmål.

Må jeg så lige sige med hensyn til folk ud og folk ind. Hvad er det, ministeren tilsigter? Han tilsigter med en efterlønssordning at få en del, der nu er i arbejde, ud af beskæftigelse, og så er det da rigtigt, at der vil være basis for at få nogle nye ind, under forudsætning af at der er brug for det samme antal beskæftigede. Men der ligger ikke reelt et forslag om at få flere i arbejde. Nej, det, der skal give i bedste fald nogle unge beskæftigelsesmuligheder, er, at nogle ældre skal skubbes ud, og jeg synes i og for sig ikke, at det i særlig grad er udtryk for et solidaritets-synspunkt, at man skal have folk ud, for at nogle nye kan komme ind. Det ville derimod være solidarisk, hvis man havde skabt en økonomisk baggrund for at få fuld beskæftigelse igen for alle.

Med hensyn til mine udtalelser vedrørende hr. Kaj Westergård har jeg måske nok udtalt mig lidt for kategorisk, og det beklager jeg, hr. minister. Jeg ved, at jeg burde have haft den avis, hvori jeg havde læst det, men jeg ved så meget om hr. Kaj Westergårds udtalelse, at den gik på, at løntilskudsordninger generelt kan virke konkurrenceforvridende, og deri er jeg helt enig med hr. Kaj Westergård.

Til slut skal netop denne påstand resultere i et spørgsmål til ministeren: er det ikke sådan, at hvis vi nu på fredag vedtager dette lovforslag, som skal træde i kraft 1. oktober, altså om ca. 4 måneder, stiller man arbejdsgivere i udsigt, at de kan få betalt 20 kr. pr. time pr. nyansættelse? Vil det ikke, hr. minister, betyde, at arbejdsgivere, som i og for sig her i løbet af sommeren havde lyst til at ansætte nogle nye, vil undlade at ansætte nye og få det til at køre på bedste beskub indtil 1. oktober, fordi man da får et statstilskud til lønudbetalingen?

Jeg vil gerne ud over at stille dette spørgsmål, som jeg håber jeg får ministerens helt ærlige svar på, opfordre ministeren til, hvis der skulle blive lejlighed til det her i som-

[Alfred Hansen]

merferien, at læse retsforbundets forslag til fuld beskæftigelse og det næste til fuld beskæftigelse igen. Jeg tror, der kunne være et par synspunkter, som kunne give ministeren lidt andre visioner end dem, han hidtil har givet udtryk for at have.

Kurt Hansen (VS):

Fra en del partier har vi slået meget kraftigt på, at dette forslag indebærer muligheden for følgende eksempel: en jord- og betonarbejder, der er langtidsarbejdsløs, bliver sat til at agere pædagogmedhjælper, samtidig med at der inden for det geografisk afgrænsede område findes en række både langtidsarbejdsløse og i øvrigt arbejdsløse pædagogmedhjælpere. Det er fuldstændig hul i hovedet, at sådanne foranstaltninger overhovedet bliver gennemført.

Arbejdsministeren svarer hertil, at vi kan jo bare læse i betænkningen, for det betyder ikke, at folk mister deres tilknytningsforhold til den arbejdsløshedskasse, som de hele tiden har været i. Her vil jeg godt ud fra mit konkrete, praktiske kendskab til, hvordan de her ting virker, i hvert fald inden for dele af arbejdsmarkedet, have lov til at sige til ministeren, at inden for store dele af arbejdsmarkedet er det faktisk sådan, at når man kommer på en arbejdsplads inden for en anden branche end den, man har været ansat inden for tidligere, er det et naturligt krav fra klubben på arbejdspladsen, at man går over i den a-kasse, som de andre på arbejdspladsen er i. Derfor er det en rent abstrakt, skrivebordsagtig formulering, som arbejdsministeren på baggrund af sine studier i de universitære lokaler på Århus universitet har fundet frem til. Det, som arbejdsministeren har stået og talt så meget om her, har intet med den praktiske virkelighed at gøre.

Så siger arbejdsministeren: hvad vil VS gøre? Vil I bare give understøttelse, understøttelse, understøttelse? VS er det parti i folketinget, der har lagt den mest klare og præcise beskæftigelsesplan frem overhovedet. Vi har påvist uden et eneste modargument, at der kunne sættes 100.000 mennesker i arbejde uden løntilskud og uden forringelse af betalingsbalancen. Da vi havde store dele af denne plan til diskussion her i folketinget for ca. 1 ½ år siden – det var det energipolitiske forslag, som ligger i planen – var den davæ-

rende handelsministers eneste indvending: hvor skal vi finde de arbejdsløse til at realisere denne plan? Det var den eneste brugbare, håndterlige, konkrete indvending, der var over for disse forslag. Så det er ren demagogi, når arbejdsministeren stiller sig op på den måde, som han har gjort det under debatten her i dag, og fortæller, at vi ikke vil gøre noget, at vi bare forsøger at forflygtige et ansvar.

Det, der kunne være afgørende, var, at ministeren begyndte at tage det ansvar alvorligt, som han selv har jaget sig på halsen igennem at favorisere arbejdsgiverne på den måde, som arbejdsmarkedslovgivningen rent faktisk gør det med de forskellige lister og med arbejdsgivernes muligheder for frit at vælge og vrage imellem, hvem de vil have ansat. Arbejdsministeren ved udmærket godt, at princippet: først fyret, først i arbejde, kunne administreres igennem fagforeningerne og a-kasserne. Og hvis man havde adgang til at administrere efter dette princip, havde vi ikke skullet stå og diskutere denne lovgivning, som – alt andet lige – er noget, der er fint for de langtidsarbejdsløse.

Det er altså en rent demagogisk argumentation, som arbejdsministeren forsøger at køre frem over for venstrefløjens i al almindelighed og VS i særdeleshed i denne sag. Og arbejdsministeren ved det udmærket godt, han forsøger bare at finde et alibi for sin sammenrotning med de borgerlige partier.

Sluttelig skal jeg sige, at VS ikke er det parti, der hyppigst begynder at snakke om et andet flertal eller sådan noget. Det ved arbejdsministeren udmærket godt. Når vi har talt om, at der kunne skaffes flertal for nogle ændringer, så har det været på helt konkrete områder. Jeg påviste over for arbejdsministeren i december, dengang vi vedtog bestemmelserne om moratoriet, at vi kunne have sikret 1.500 langtidsarbejdsløse, og at der kunne stilles omkring 108 mandater bag den sikring. Men det ønskede arbejdsministeren ikke. Arbejdsministeren ønskede at fortsætte sine forhandlinger og studehandler med de borgerlige partier.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 21 stemte for, 133 imod.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 21 stemte for, 135 imod.

Ændringsforslag nr. 3 betragtedes som forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 2.

Ændringsforslag nr. 4 betragtedes som forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1.

Ændringsforslag nr. 5

forkastedes, idet 14 stemte for, 142 imod.

Ændringsforslag nr. 9 og 12 betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 5.

Ændringsforslag nr. 6

forkastedes, idet 25 stemte for, 131 imod.

Ændringsforslag nr. 7 betragtedes som forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 6.

Ændringsforslag nr. 8

forkastedes, idet 21 stemte for, 137 imod.

Ændringsforslag nr. 9 var bortfaldet.

Ændringsforslag nr. 10

forkastedes, idet 15 stemte for, 142 imod.

Ændringsforslag nr. 11

forkastedes, idet 15 stemte for, 142 imod.

Ændringsforslag nr. 12 var bortfaldet.

Ændringsforslag nr. 13

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 14

vedtoges med 133 stemmer mod 26.

Ændringsforslag nr. 15

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 16

forkastedes, idet 21 stemte for, 137 imod.

§ 1 med de fortagne ændringer

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 17 om en ny affattelse af § 2

forkastedes, idet 42 stemte for, 111 imod; 5 stemte hverken for eller imod.

§ 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Anden (sidste) behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om etableringsmuligheder for nye virksomheder i ikke-udnyttede landbrugsbygninger m. v. [af Ernst Schmidt (FP) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 62. Fremsat 31/1 78. Første behandling 8/3 78. Betænkning 23/5 78.

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Erik Rasmussen (S):

Socialdemokratiet indstiller forslaget til forkastelse, idet vi finder, at en gennemførelse ville betyde en ødelæggelse af det igangværende arbejde med regionplanlægning og kommuneplanlægning. Endvidere ville det betyde en række private og offentlige fejlinvesteringer, og det kan vi ikke være med til.

Såvel dette forslag som det følgende, vi skal behandle, venstres forslag nr. B 63, har nogle intentioner om, at udviklingen i vore